

Valtion rooli urheilun ja liikunnan rahoittamisessa

14.1.2026

Julkisella sektorilla on merkittävä rooli suomalaisen urheilun ja liikunnan rahoittamisessa. Valtio ei tee tältä osin poikkeusta ja pääasiallisena rahoituksen lähteenä on opetus- ja kulttuuriministeriö. Vaikka viime vuosina on jouduttu leikkaamaan myös urheilun rahoituksesta, valtio on säilyttänyt asemansa liikunnan ja urheilun merkittävänä tukijalkana. Olipa kyse sitten liikunta- ja urheilujärjestöjen, kuntien liikuntatoimen, urheiluopistojen, huippu-urheilun tai liikuntatieteellisen tutkimuksen rahoittamisesta, niin valtiolta löytyy omia instrumentteja näiden toimintojen tukemiseen. Tässä kirjoituksessa tarkastellaan tämän rahoituksen kohteita ja mittakaavaa.

Valtion rooli kansalaistoiminnan ja urheilupaikkarakentamisen mahdollistajana

Opetus- ja kulttuuriministeriön urheilun ja liikunnan rahoitus vuoden 2026 budjetissa on 154,8 miljoonaa euroa (OKM, i.a.- a). Summasta 20 miljoonaa on kohdistettu eritysesti liikunnallisen aktiivisuuden lisäämiseen. Kokonaisrahoituksessa on pudotusta edellisvuodesta noin 10 miljoonaa euroa. OKM:n rahoitusta voivat saada liikunta- ja urheilujärjestöt, urheiluseurat, kuntien liikuntatoiminta, liikunnan koulutuskeskukset, huippu-urheilu sekä liikuntatieteellinen tutkimus. Rahoitus jakautuu siis ruohonjuuritasolta aina huippu-urheiluun ja alan tutkimukseen asti.

Avustus voidaan jakaa joko yleis- tai erityisavustuksina (OKM, i.a.-a). Edellisen tarkoituksena on yleishyödyllisen kansalaisjärjestötoiminnan rahoittaminen, kun taas jälkimmäistä myönnetään esimerkiksi

liikunnallisen elämäntavan edistämiseen. Tuen kohteina voivat olla esimerkiksi kunnat ja koulutuskeskukset. Vuosittain avustusta saa esimerkiksi noin 120 liikuntajärjestöä (OKM, i.a.-b).

OKM osallistuu myös liikuntapaikkarakentamiseen yli 1,2 miljoonan euron hankkeissa avustuksen ollessa 30 % kustannuksista, kuitenkin maksimissaan 750 000 € (OKM, 2023). Uimahallien kohdalla tuki voi nousta 800 000 €. Muita tuelle soveltuvia kohteita ovat mm. liikunta- ja jäähallit sekä urheilukentät ja lähiliikuntapaikat. Suurempien liikuntakohteiden rakentamisessa valtion osoittama tuki voikin olla elinehto hankkeiden aloittamiselle.

Huippu-urheilun tukeminen

Aivan viime aikoina keskustelua ovat herättäneet urheilija-apurahat. Apurahajärjestelmää on uudistettu ja aiempien 20000 €, 10000 € ja 6000 € tasojen sijaan tukea myönnetään jatkossa joko 24000 € tai 12000 € (Niemistö, 2026). Edellinen voidaan myöntää myös kahden vuoden ajaksi, mikä takaa aiempaa paremmin maailman huipun lähellä olevien urheilijoiden valmistautumisen pidemmällä aikavälillä.

Aiemman 162 urheilijan sijaan kesälajeissa tukea saavien urheilijoiden määrä putosi alle puoleen (Niemistö, 2026). Vuosittain tuen saajia on ollut noin 260, joten tuensaajien kokonaismäärä tulee todennäköisesti myös laskemaan, kun talvilajien päätökset tehdään myöhemmin tänä vuonna. Tuki on siis aiempaa kohdistetumpaa vain terävimpään kärkeen, mikä saattaa jättää tuen ulkopuolelle potentiaalisia tulevaisuuden urheilijoita. Muutos oli merkittävät etenkin yleisurheilussa, jossa aiemman 41 urheilijan sijaan tukea saa jatkossa vain 16. Kohdentamista muuttaa myös nuorten urheilijoiden 6000 € tuen poistuminen, jolloin tuen piiristä jäävät pois myös joukkuelajit ml. jalkapallo, salibandy ja lentopallo.

Suoran urheilijakohtaisen tuen lisäksi huippu-urheilua tuetaan myös urheiluopistojen valmennuskeskusten ja urheiluakatemioiden kautta (OKM, i.a.-a). Paikallisesti merkittävänä tekijänä tällä sektorilla nousee esiin Kuortaneen urheiluopiston kehittämistyö niin huippu-urheilun kuin liikunnallisen aktiivisuudenkin saralla.

Liikuntatutkimus

Liikuntatutkimuksen rahoittaminen on siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä Suomen Akatemialle vuonna 2023. Liikuntatutkimuksesta vastaa ACTIVE – Liikuntatutkimuksen akatemiaohjelma, jonka vuosittain alkavien kolmivuotisten rahoituskausien budjetti on noin 2,5 miljoonaa euroa (Suomen akatemia, i.a.). Vuoden 2025 rahoitus on kohdistunut aina huippu-urheilua tukevan valmentajien ravitsemus- ja kehonkoostumusosaamisen tutkimuksesta erilaisten motoristen taitojen, fyysisen kunnon ja psykososiaalisen hyvinvoinnin tukemiseen, musiikin rooliin, syöpäsairaiden lasten liikunnan ja motorisia taitojen, dataperusteisen lahjakkuuden tunnistamisen tutkimukseen. Edellinen rahoituskausi taas painotti enemmän fyysistä aktiivisuutta ja toimintakykyä.

Akatemia-rahoituksen lisäksi liikuntatieteisiin ohjautuu osa esimerkiksi Jyväskylän yliopiston perusrahoituksesta. Liikunnanopettajien kouluttajana liikuntatieteellisen tiedekunnan kädenjälki näkyy päivittäin liikuntatunneilla ympäri Suomen.

Yhteenveto

Kuten todettua, valtion rooli on jonkin verran pienentynyt kokonaisrahoitukseen tehtyjen säästöjen vuoksi. Se on silti säilynyt merkittävänä osana suomalaisen urheilun ja liikunnan rahoitusta. Rahoitus toimii katalyyttinä niin päivittäiselle liikkumiselle järjestötoiminnan ja liikuntapaikkarakentamisen tukemisen kautta kuin myös huippu-urheilun ja ammattimaisen harjoittelun mahdollistajana urheilija-apurahojen kautta.

Valtio ei suinkaan ole ainoa julkinen toimija urheilu- ja liikuntarahoituksen kentällä. Artikkelisarjan seuraavassa osassa tarkastellaan kaupunkien ja kuntien roolia urheilun ja liikunnan rahoittamisessa, joka onkin useampaa kertaluokkaa suurempi. Siinä missä valtio ei tue voittoa tavoittelevaa toimintaa, voivat kaupungit lähteä sponsoroimaan oman paikkakunnan osakeyhtiömuotoista pääsarjatason urheiluseuraa. Mittakaavan lisäksi eri toimijoilla on siis myös erilaisia painopistealueita tuen kohdistamisessa. Näistä tarkemmin kuntien ja kaupunkien osalta seuraavassa artikkelissa.

Mikko Kulmala
Lehtori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja on digitaalisen liiketoiminnan lehtori ja laskentatoimen väitöskirjatutkija, jonka tutkimuksellisina kiinnostuksen aiheina ovat digitalisaatio, tekoäly ja yrityskaupat.

Lähteet

Niemistö, J. (2.1.2026). *Urheilija-apurahat julki: rajuja muutoksia*. Ilta-Sanomat. Haettu 13.1.2.26 osoitteesta https://www.is.fi/urheilu/art-2000011725732.html

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). (2023). *Liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatilojen rahoitussuunnitelma vuosille 2024–2027*. Haettu 13.1.2026 osoitteesta https://okm.fi/documents/1410845/13569065/Liikuntapaikkojen+ja+niihin+liittyvien+vapaa-aikatilojen+rahoitussuunnitelma+vuosille+2024-2027.pdf/71c56bb1-f933-c3af-6137-1f6f8e407e92/Liikuntapaikkojen+ja+niihin+liittyvien+vapaa-aikatilojen+rahoitussuunnitelma+vuosille+2024-2027.pdf?t=1704799543321

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). (i.a.-a). *Liikunnan rahoitus*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 13.1.2026 osoitteesta https://okm.fi/liikunta/rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). (i.a.-b). *Liikuntajärjestöt*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 13.1.2026 osoitteesta https://okm.fi/liikuntajarjestot

Suomen Akatemia. (i.a.). *ACTIVE – Liikuntatutkimuksen akatemiaohjelma*. Haettu 13.1.2026 osoitteesta https://www.aka.fi/active